

УДК 016:616-092(091)

Т. В. СорокманБуковинський державний медичний
університет, м. Чернівці**ВЧЕНИЙ, ПЕДАГОГ, ОРГАНІЗАТОР
ТЕРЕНТІЙ КИРИЛОВИЧ НАБУХОТНИЙ****Ключові слова.** Т. К. Набухотний,
педіатрія, життєвий шлях,
наукова діяльність.**Резюме.** Висвітлено життєвий та науковий шлях завідувача
кафедри дитячих хвороб №1 (1974-1986 р. р.)

Терентій Кирилович Набухотний – відомий вчений, організатор наукової школи з нутриціології, неонатології, перинатальної ендокринології, наслідків ураження малими дозами іонізуючого випромінювання. Звивисті, загадкові, непередбачувані, тернисті стежини долі. Вони різні у кожного.

Терентій Кирилович Набухотний народився 15.04.1940 р. у с. Люхча Сарненського району Рівненської області. У 1964 р. закінчив Чернівецький медичний інститут. У 1968р. – аспірантуру на кафедрі дитячих хвороб Українського інституту вдосконалення лікарів (м. Харків), де до 1973р. працював асистентом.

Молодого асистента зацікавила проблема гострих вірусних хвороб. І Т. К. Набухотний поставив мету: всі сили покласти на дослідження. Розроблені методи обстеження, план раціональної терапії. Але цього було мало для допитливого Терентія Кириловича. Попереду дослідження, які допомогли фахівцеві простежити як починається хвороба, як поширюється, як одна стадія переходить в іншу, що сприяє розвитку ускладнень. Копітка робота дала свої результати. У 1970р. захистив кандидатську, а в 1977р. – докторську дисертації. Доцент з 1974р., професор з 1979р.

Очолити кафедру педіатрії №1 педіатричного факультету Чернівецького медичного інституту у 1980 році, Т. К. Набухотний започатковує новий напрямок наукових досліджень – ефекти-

вних молочно-кислих продуктів харчування для здорових дітей, їх застосування при різних патологічних станах. Під його керівництвом було розроблено адаптовані молочнокислі продукти, ефективність яких була досліджена в 5 кандидатських дисертаціях співробітників кафедри при стафілококових, кишкових

інфекціях, анеміях, гіпотрофії в дітей, що пізніше було узагальнено в монографії.

Наукові напрямки досліджень професора Т. К. Набухотного присвячені як проблемам розробки технології виготовлення молочнокислих сумішей, збагачених захисними факторами для харчування здорових і хворих дітей, так і патогенезу, клініці і лікуванню захворювань сечовивідних шляхів у дітей.

З 1986 року, у зв'язку з закриттям педіатричного факультету в Чернівецькому медичному інституті, Т. К. Набухотний переводиться в Запорізький державний медичний інститут, де очолює колектив кафедри педіатрії №1. У цей час започатковується новий науковий напрямок – перинатальна ендокринологія. Під керівництвом Терентія Кириловича проводяться експериментальні дослідження, вивчається гормональний склад материнського молока, дотація материнських гормонів у ранньому неонатальному періоді в нормі та при різних патологічних станах, стан адаптаційних механізмів плода та новонародженого.

Важливим та відповідальним періодом у житті Т. К. Набухотного були 1986-1996 рр., коли за наказом МОЗ України, в зв'язку з аварією на Чорнобильській АЕС, він був призначений відповідальним за розробку актуальної проблеми - медико-біологічних наслідків радіаційного впливу на організм дитини в ранній післяаварійний період. Спочатку колектив співробітників кафедри педіатрії №1 Запорізького медичного інституту, а з 2002 року – кафедри педіатрії Вінницького медичного інституту, яку згодом очолив Терентій Кирилович, разом із пересувною лабораторією «Сасакава-Чорнобиль» проводив спостереження за станом здоров'я дитячого населення, яке проживало на забруднених радіонуклідами територіях.

Проведені дослідження показали, що ефективним і перспективним методом зниження рівня радіонуклідів в організмі є використання природних сорбентів (пектинові речовини, харчові волокна, висівки). У лабораторії профілактики внутрішнього опромінення ВНЦРМ АН Росії суміс-

© Т. В. Сорокман, 2009

но з Київським технологічним інститутом харчової промисловості та колективом кафедри була розроблена технологія отримання пектин-вітамінного препарату із відходів переробки цитрусових, який використовувався в харчовому раціоні потерпілих від радіаційної катастрофи дітей.

Являючись пристрасним поборником профілактичного напрямку охорони здоров'я, Т. К. Набухотний віддає багато сил та енергії ствердженню здорового способу життя, збереженню здоров'я здорових дітей і попередженню захворювань. Обсяг його діяльності в цьому напрямку дуже широкий – від організації та проведення пропаганди серед населення здорового способу життя та поведінки, до диспансерного обслуговування різних груп населення, ствердженню навиків до фізичної культури та спорту, культури харчування, дотримання правильного режиму праці та відпочинку.

Основою творчого зростання лікарів Т. К. Набухотний бачить не тільки у впровадженні в практику охорони здоров'я останніх новітніх досягнень науки і техніки, але і в широкій участі лікарів у наукових дослідженнях, які тісно пов'язуються з їх щоденною практичною діяльністю, вмінню лікаря провести аналіз і визначити перспективу профілактичного, лікувального або реабілітаційного процесу для кожного конкретного хворого.

Т. К. Набухотний у своїх лекціях для студентів та практичних лікарів постійно і послідовно стверджує строгий, індивідуальний підхід до кожно-

го пацієнта. Це особливо підкреслюється у його чудових лекціях із педіатрії, в яких стверджується індивідуальність кожної дитини, що її хвороба є результатом імуногенетичної схильності, проти якої не проводяться профілактичні заходи, особливо на перших роках життя дитини.

Особливу увагу Т. К. Набухотний приділяє лікувальній роботі. Зберігаючи традиції, які були впроваджені корифеями педіатричної науки, він розробляє нові методи діагностики та лікування. Ні одне питання щодо лікування тяжких хворих не обходиться без науковців і завжди «останнє слово» за ними.

Велике значення приділяє Т. К. Набухотний підвищенню кваліфікації практичних лікарів. За кожним членом кафедри закріплені райони області, куди вони щомісячно виїжджають для надання консультативної допомоги.

На засіданнях наукового товариства, які вів Терентій Кирилович, панувала атмосфера принциповості, вимогливості, доброзичливості. Це була гарна школа для молодих фахівців.

Терентію Кириловичу притаманна спокійна, доброзичлива форма спілкування, навіть у випадках, коли виникали непорозуміння серед членів кафедри або практичних лікарів. Він запрошував своїх учнів на практичні заняття, навчаючи в такий спосіб майстерності викладання педіатрії, володів аудиторією, дивував слухачів своїм розумом, ерудицією, парадоксами, абсолютним володінням матеріалу.

Терентій Кирилович людина внутрішньої самодисципліни, високої працездатності, які помножені на талант дослідника дозволили йому зробити дуже багато. Його науковий доробок складає більше 500 наукових праць, 10 винаходів, 15 методичних рекомендацій і 20 раціоналізаторських пропозицій, він співавтор монографій «Первичний пиелонефрит у дітей» (1976), «Гипогалактия» (1981), «Педіатричні аспекти Чорнобильської катастрофи» (1997), підручника «Медицина дитинства» (1994).

Під керівництвом Т. К. Набухотного підготовлено і захищено більше 20 кандидатських (В. В. Корнева, О. С. Зімак, І. Є. Лоскутова, С. П. Марандюк, Б. О. Безкаравайний, В. П. Павлюк, Г. О. Леженко, О. І. Сміян, Н. І. Синчук, І. В. Сторожук, В. Й. Шатило, Н. І. Токарчук, Т. С. Макієнко, В. І. Попов, І. В. Павлюк та ін.) та 7 докторських дисертацій (В. П. Павлюк, В. Е. Маркевич, Б. О. Безкаравайний, О. І. Сміян, Т. В. Сорокман, В. Й. Шатило, В. М. Пономаренко).

Його життєве кредо – творити людям добро. Невтомний трудівник: його завжди можна застати за роботою як у будні, так і у вихідні дні.

Де б не трудився Т. К. Набухотний, усюди – відмінно, скрізь заслуговує пошану і вдячність людей. Ось уже більше десяти років Т. К. Набухотний трудиться в Київській військово-медичній академії професором кафедри сімейної медицини-загальної лікарської практики.

Ім'я Т. К. Набухотного, як фахівця високого гатунку, відомо як в Україні, так і за її межами. Він любить спілкуватися з цікавими і близькими за духом людьми.

За сумлінну працю і високі показники в роботі, активну участь у громадському житті професор Набухотний Терентій Кирилович неодноразово нагороджувався почесними грамотами, дипломами, заносився на дошку Пошани Чернівецького, Запорізького та Вінницького медичних інститутів.

Варто Терентію Кириловичу заговорити і ви вже в полоні його красивої, багатої, культурної мови, а спілкуючись з ним довше, приходили в захват від його ерудиції, культури і взагалі того, що називають гарним словом – інтелігентність. З роками він проявив себе і як художник. В його власній колекції більше 100 картин.

Плодотворність ідей, науковий спадок продовжують надихати учнів Терентія Кириловича і всіх тих, хто його знав, на нові наукові і педагогічні здобутки.

УЧЕНЫЙ, ПЕДАГОГ, ОРГАНИЗАТОР ТЕРЕНТИЙ КИРИЛЛОВИЧ НАБУХОТНЫЙ

Т. В. Сорокман

Резюме. Освещен жизненный и научный путь заведующего кафедрой детских болезней №1 (1974-1986 г. г.)

Ключевые слова: Т. К. Набухотный, педиатрия, жизненный путь, научная деятельность.

SCIENTIST, EDUCATIONALIST, ORGANIZER TERENTIY KYRYLOVICH NABUKHOTNY

T. V. Sorokman

Abstract. The article deals with the life road and scientific activity of the head of Pediatric Department.

Key words: T. K. Nabuchotny, pediatric, life road, scientific activity.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)

Clin. and experim. pathol. - 2009. - Vol.8, №3. - P.149-151.

Надійшла до редакції 20.09.2009

© Т. В. Сорокман, 2009